

MARGONAUTÁK

Írások Margócsy István 60. születésnapjára

Szerkesztők

Csörsz Rumen István, Hegedüs Béla, Vaderna Gábor (I. rész)

Ambrus Judit, Bárány Tibor (II. rész)

Munkatárs: Teslár Ákos (II. rész)

rec.iti

Budapest • 2009

[<http://rec.iti.mta.hu/rec.iti>]

BÓDI KATALIN

A szerelem archeológiája

A précieux-szerelem és Foucault Umberto Eco A tegnap szigete című regényében

(*a sziget-olvasás*) Annak, aki szerelmes, *A tegnap szigete* a legszebb regény, hiszen a vágy beteljesületlenségéről, vagyis a szerelem örökké megőrzéséről is szól. A sziget mint a szerelem allegóriája persze kicsit leegyszerűsítőnek és túlságosan egyértelműnek tűnhet, a szerelmesek számára viszont a legszebb alakzat. Kétségtelen ugyanakkor, hogy Ecónak a harmadik regénye is elsősorban a diszkurzív és narratív megalkotottság, a folyamatos hermeneutikai játék, a posztmodern regényalkotási technikák, illetve a tudományos teóriák megfejtése révén nyílik fel az olvasásnak. Ezek az interpretációs irányok szükségképpen korlátozzák *A tegnap szigete* befogadását, hiszen a korábbi regényeknél már bevált kérdésfeltevések használatával figyelmen kívül maradhatnak a kizárólagosan itt érvényesíthető értelmezési szempontok.¹ Ha viszont lemondunk a totalitás illúziójáról, és a szerelem témáját emeljük be egy kiindulásában tematikus interpretáció középpontjába, lehetőségünk nyílik ebből a fókuszról felismerni, de illúzióink szerint nem rögzíteni a szöveg beláthatatlan rétegzettségét.

Az elbeszélő egy spanyol férfi, Roberto életét szeretné megírni a hőse önértelmezéseit, leveleit és formálódó regényét tartalmazó kéziratredőkekből. A szövevényes eseményeket két idősíkból futó történetben próbálja rekonstruálni. A szövegalkotás folyamata azonban világossá teszi a konstruálásban rejtőző destruktív mechanizmusokat, így a mű a megírhatatlanság felismerésével zárul.² A végül darabjaira hulló történetet a Roberto életének narrátoraként megszólaló hang kezdetben két, időben elválasztott, majd rendre összegabalyodó eseményszálra fűzve alkotná meg. Az egyik elbeszélés a Roberto hajótörését követő eseményeket, a szigetre való átjutás előkészületeit beszéli el, a másik pedig Roberto múltját, mindenekelőtt a harcban és a szerelemben férfivá érő ember élettörténetének fontosabb momentumait próbálja összerakni. Az elbeszélés nehézségei adóttak, hiszen a narrátor-szöveggondozó olyan

¹ Ilyen kategorikus értelemadásként olvasható Láng Benedek tanulmányában a három Eco-regény meghatározásának összegzése: „A rózsa neve, A Foucault-inga és A tegnap szigete a világ három nagy megjelenési formájának, a nyelvnek, a térnek és az időnek e mindenütt jelenlévő és sehol nem található referenciapontjairól kapta címét.” LÁNG Benedek, *Eco szigete, avagy a partraszállás veszélyei*, Café Babel, 36(2000), 21.

² Vö. TÖRÖK Lajos, *Az olvasás regénye: Umberto Eco: A tegnap szigete*, Prae, 1999/1–2, 151–154.

anyagból dolgozik, amelyet Roberto egyszerre ír saját jelenéről és múltjáról, s integrálja tervezett regényének töredékeit is. A módszeres elválasztás pedig hamar kudarcot vall éppen az elbeszélő és az elbeszélői én pluralizálódása, átfedése és elkülönöződése miatt.

A szerelemnek a szigetben megtestesülő allegóriája – amely jelen olvasat keretét alkotja – a hatodik fejezetben rögzül, vagyis egy olyan szakaszban, amelyben világossá válik Roberto jelenének és múltjának összecsúsása, s az, hogy azok szétválaszthatatlanok az elbeszélésben. Roberto a szeretett nő figuráját egyrészt az elérhetetlen szigetben rögzíti, másrészt a megismerhetetlen hajóban, ám ezek az alakzatok nem Roberto lírai leleményei, hiszen hamarosan világossá válik, hogy ez az érzelem mindenekelőtt a précieuse-ök tragikus létélményt integráló sajátos szerelemkonceptiója által preformált. A sziget, amelyre a hajótörött férfi szenvedélye kivetül, azonban már jóval azelőtt létezik, hogy Roberto a tegnapot a mától elválasztó vonalon, a tengeren megpillantaná, hiszen éppen ő teremti meg képzeletében, Casale ostromának idején:

Ekként rajzolta meg Casale érzelmes mását, a síkatorokat, a kutakat, tereket Vonzalom Folyójává, Közöny Tavává vagy Megvetés Tengerévé változtatva át; így avatta a sebzett várost az ő csillapíthatatlan Vágyának Honává, így tette (már akkor, látnokian) szigetté: magányának szigetévé.³

(*Roberto, a précieuse*) Nem is történhetett ez másként, hiszen Roberto a híres Rambouillet-palotában szocializálódik a szerelemre, annál az Arthénice-nél, aki a legendás *Astrée* című pásztorregény nyomán alakítja ki szalonját, a viselkedés és a társas érintkezés etikettjét, mindenekelőtt a kommunikációban.⁴ A Rambouillet-szalokban ismeri majd meg Liliát, akinek az elérhetetlen alakjában a hosszadalmas tanulás végeztével megélhető a rendkívül erősen preformált szerelemélmény (150).

A tegnap szigete, akárcsak Eco korábbi regényei, bátran olvasható tézisregényként, ebben az esetben a 17. századi francia *précieuse*-szerelem filozófiai tanregényeként.⁵ Éppen ez az erős kódoltság, az elbeszéléssé nem zökkenőmentesen transzponált tanítás teszi a szöveget egyrészt nehezen befogadhatóvá, egyúttal azonban rendkívül izgalmas játékká, amennyiben megtaláljuk (ezt) a bejáratot a szövegbe. Ez a bejárat pedig nem más, mint a szigetté váló női test vagy a női testté váló sziget, azaz a

³ Umberto ECO, *A tegnap szigete*, ford. BARNÁ Imre, Bp., Európa, 2002, 121. (12. fejezet) A későbbiekben is erre a kiadásra hivatkozom, de már csak oldalszámmal, adott idézet után.

⁴ Claude DULONG, *A szerelem a XVII. században*, ford. DÁNIEL Anna, Bp., Gondolat, 1974, 68.

⁵ Vö. MARGÓCSY István, *A nevek és a dolgok (Umberto Eco: A rózsza neve)*, Nagyvilág, 1989/2, 290–293., Uő, *Umberto Eco/A Foucault-inga (Margináliák)*, 2000, 1994/4, 59–63.

Madeleine de Scudéry által megteremtett Carte de Tendre.⁶ A szerelem térképe tehát egy topografikus allegória, amelynek a jelentése a távolságban, a vándorlásban és az elvágódásban rögzíthető: a beteljesülés végtelen elodázásában, vagyis az eszmény megőrzésében. A Szerelm Városába nem könnyű feladat eljutni, rendkívül sok vesztély leselkedik az utazóra a három folyó (Hajlandóság, Becsülés, Hála) mentén vezető utakon, például a Közöny Tava vagy az Ellenségeskedés Tengere.

A *précieuse* melléknév éppen nőnemű végződése miatt illik kiválóan Robertóra, hiszen, ahogy erre Láng Benedek is utal,⁷ minduntalan a férfi nőiességével szembe-
sülünk. Passzivitása, rejtőzködési vágya és a befogadásra való nyitottsága mellett a levélírás teszi a leginkább férfiatlanná; a szerelmi vallomás írásos rögzítése világossá teszi a *précieuse*-nyelv, egy *per definitionem* női diskurzus tökéletes ismeretét és használatát. A burjánzó szóképeket és alakzatokat halmozó levelek a *précieuse* szerelem paradoxonát illusztrálják:

Ha olyan gyógyír a szerelem, mely minden fájdalmat még nagyobb fájdalommal orvosol, nem lehet-e, hogy kínnak lássam, mely szerfelettsége folytán öl meg, s ekként gyógyít minden más kint, kivéve egyet: önmagát?
(68)

Ez a szerelem szenvedély és szenvedés, sőt elszenvedés,⁸ integrálva a *passion* jelentéseit, amelynek a lényege éppen az elodázásban, a vágyak be nem teljesülésében, ezáltal a tiszta érzelem idealisztikus megőrzésében van. A szinte irreális önuralomban erőteljesen jelen van egyfajta rezignáció, ami végeredményben az ember biológiai meghatározottságának visszazorítása felett érzett szomorúság.⁹

(*Roberto, a férfi*) A Carte de Tendre,¹⁰ amelyet a fordító a tizenharmadik fejezet címében *A gyengédség térképének* fordít (I22), persze sokkal izgalmasabb (és álságo-

⁶ Madeleine de Scudéry (1607–1701 [!]) a *Clélie, histoire romaine* (1661) című regényében dolgozza ki a szerelem térképének ötletét, a saját életében megélt tiszta szerelemélménye nyomán, vö. DULONG, *i. m.*, 179.

⁷ LÁNG, *i. m.*, 23.

⁸ Vö. Niklas LUHMANN, *Szerelm – szenvedély: Az intimitás kódolásáról*, ford. BOGNÁR Virág, Bp., Jászöveg Műhely, 1997, 17–90; különösen: 48.

⁹ Vö. Edgar MORIN, *Az ember belső megkettőzöttsége = Antropológia az ember balála után*, szerk. Dietmar KAMPER és Christian WULF, ford. BALOGH István, Bp., Jászöveg Műhely, 1998, 15–27.

¹⁰ Már a neve is gyanút kelthet, hiszen Madeleine de Scudéry új szót vezet be a szerelem megnevezésére, elválasztja a fogalmat az *amour*tól, ami a baráti és a családi viszonyok, vagyis a szeretet megnevezése, és a gyengédséget jelentő melléknévvel fejezi ki a nő és a férfi között kialakuló érzelmi köteléket. A gyengédség szó elsődleges jelentésében ráadásul alapvetően a fizikai kontaktus természete található meg, aminek intenzitását és érzékiségét a főnévi igenévként is létező hangalak és szó jelentése, a *feszíteni* tovább fokozza.

sabb) annál, hogy csupán a testtől módszeresen elválasztott, csak a tudatban és a nyelvben megélt szerelem allegóriája legyen. Saint-Savin, Roberto szabadgondolkodó tanítómestere fogalmazza meg Robertónak a précieuse szerelem önmegsemmisítő, ugyanakkor rendkívül izgalmas karakterét, miszerint a vágy elodázása mindig az élvezet fokozódását generálja:

Tehát ön szeret, következképp vágyik is meg nem is. A szerelem önmagunk ellenségévé tesz. Ön fél, hogy kiábrándul, ha eléri célját. In limine élvezkedik, ahogy a teológusok mondják, ön a késelemben leli örömet. [...] A szerelem táptalaja a várakozás. A Várakozás az Idő tágas terein lépeget az Alkalom felé. (114)¹¹

Azok a folyómenti utak, amelyek a Szerelem, pontosabban a Tendre városaiba vezetnek Madeleine de Scudéry regényében, tovább kígyóznak a Veszélyes Tengerig, amelyben hatalmas sziklák keverhetik bajba azokat a szenvedélyük okán meggondolatlan hajósokat, akik az Ismeretlen Birodalomba igyekeznek. A testi szenvedélyek ezzel a szemérmes megnevezéssel válnak a lélekben megélt tiszta szerelem elválaszthatatlan részévé. A tenger félelmet keltő végtelenségében elhelyezkedő terület méltán képzelhető el szigetként, ahogyan az a regényrészlet nyomán készült metszeten is jól kivehető.¹² Roberto azonban vágyakozásában áthágja ezt a lényegében igencsak ingatag határt azzal, hogy a hajón¹³ talált térkép, amelyen a szárazföld azonosítható az elérhetetlen szigettel, vágyának megtestesítőjévé válik:

Robertót azon kapjuk, hogy ott ábrándozik a térkép fölött, mely időközben a sóvárgott asszonytestté változott át. [...] Vágyakozva bukott a térképre, süllyedő ajakkal szívta a kéj-óceánt, emitt egy földnyelvet csiklandott, amott egy szorosba félt behatolni, arcát a papírra szorítva szítta a szelek lehetőségét, szeretett volna felhörpölni forrást és eret, szomjasan elheverve deltavidéket szikkasztani, napként csókolva végig a partokat, tengerárként csucsujgatni a torkolati rejtelmeket. . .

(125, *A Gyengédség Térképe* című fejezet)

Az Ismeretlen Birodalom szükségképpen elérhetetlen a 17. századi précieuse irodalomban, hiszen a szerelem ilyenén beteljesülése egyúttal az eszmény elvesztésével is

¹¹ Az utolsó mondat nagybetűs főnevei szintén a Carte de Tendre allegorikus helységnevei.

¹² Az interneten megtekinthető többek között itt: <<http://lettres.ac-rouen.fr/francais/tendre/tendre.html>>, illetve a párizsi Bibliothèque Nationale de France-ban.

¹³ A hajó neve Daphné, amely természetesen szintén felkínálkozik az elemzésnek, ám ezen a ponton is már rendkívül erősen érzékelhető a regény túlkódoltsága, ami persze érzékelhető a regényben végig jelenlévő iróniát az olvasó teljesítménye irányában.

együtt jár, éppen ezért az igazi élvezet forrása az elérhetetlenség: „De kéjének forrása nem a birtoklás, hanem a nélkülözés volt.” (I25)

A térkép allegóriájában felkínálkozó és megnyíló nő előképe maga Arthénice, aki szalonja vendégeit az ágyon heverve, de mégis nehezen hozzáférhetően fogadja:

Arthénice fekvé fogadta barátait, szobájában paravánok és vastag szőnyegek óvták a vendégeket a hidegtől: ő maga nem bírta sem a fényt, sem a parázzstartók melegét. A tűztől meg a nappali fénytől felfűlt a vér az ereiben, s ez nála eszméletvesztéshez vezetett. (I49)

A szerelem lelki meghatározottsága, de testi beteljesülésének vágya elválaszthatatlan és egyesíthetetlen kettősséget jelent Roberto figurájában, aki mind a szeretett nő kiválasztásában, mind pedig a szerelmi vágy megélésében ezt a sajátos kétosztatúságot mutatja. Ennek a tézisért olvashatjuk a *Hadtudományi traktatus* című tizennegyedik fejezetben:

A szerelem csak akkor szellemül át, ha a test vágygal van teli, s a vágy semmibe vétetik. Ha a test siralmas és vágyra képtelen, akkor nyoma vész a szellemiségnek. (I29)

A szükségképpen elérhetetlen *précieuse* Lilia mellett Roberto egy másik nő iránt is vágyat érez, aki elsősorban érzékeire van hatással. Francesca erőtlől feszülő teste, harciasága mindenekelőtt maskulin természetű: „Ez a szűzi alak, termetes szépségnek és harcingernek eme kvintesszenciája, melyet az iménti sértés a paráznaság gyanújával tett még ékeesebbé, legott felkorbácsolta Roberto serdülő érzékeit.” (I12) A Saint-Savinnel folytatott beszélgetésben ezt a Francescától származó, a spanyol katonáknak címzett „sértést” idézi fel Roberto, amikor a tervezett levél megszólításában a Liliára utaló „Úrnőm” aposztrofét hirtelen kitörli az emlékezés, és a szerelmes férfi a vágyott nőre vonatkoztatja ki ezeket a szavakat: „Putá de los franceses”¹⁴ (I14, I15) A szemiózis folyamatának radikális megváltozása nyilvánvalóvá teszi a Robertóban egyszerre jelenlévő kétféle szerelem diskurzusfüggőségét. Fentebb már láttuk, milyen szerepe van a *précieuse* szerelemben az írott szövegek által szigorúan rögzített szerelmi diskurzusnak, amely gyakorlatilag a szerelemérzés generálója is egyben. Talán első megközelítésben nem egyértelmű, de Eco regényéből az olvasható ki, hogy az érzékekben feltámadó szerelem éppúgy a diskurzus függvénye, hiszen az elhangzó szöveg amiatt válik a test felzaklatójává, mert kimondja és rögzíti a testi vágyat. Akárcsak a *précieuse* szerelem esetében, nyilvánvaló, hogy a szöveg (amit nevezhetünk akár diskurzusnak, akár beszédnek, akár írásnak stb.) mindig része a szerelem születésének, a vágy felkeltésének és természetesen magának a csábításnak.

¹⁴ am. ’franciák kurvája’

A szerelemfogalom kettősségének megmutatása együtt jár a szerelem megélési módjainak leírásával, ami további lényeges belátásokkal szolgálhat a kétféle szerelem megértéséhez. Robertónak a hódítás és a legyőzés retorikája által meghatározott érzelmei érzéki álmodozásaiban összegződnek, amelyek középpontjában az erőszak áll, összekapcsolódva az írással, a diskurzus csábító hatalmával:

Történeteket képzelt el, melyekben a lány a landsknechek elől menekülőben a karjaiba hanyatlik, mire ő kardélre hányja az ellent, az ájult leányt pedig egy kertbe viszi, s ott eltöltekezik szilaj hálájával. Ilyetén álmodozásokba ringatta magát az ágyán heverve, hosszas alélásaiból magához térvén pedig nekiült, és szonetteket írt az ő szerelmeséhez. (123)

Roberto nőiessége azonban a férfihatalom hagyományos megnyilvánulását jelentő erőszak ellenére sem kétséges, hiszen megint csak a fantáziájában, az álmaiban és a szövegeiben, nem pedig a cselekedeteiben nyilvánítja ki vágyait. Ferrante, a Robertoval folyamatosan rivalizáló virtuális testvér alakjában valósul meg „igazából” az a maszkulin identitás, ami Robertónak csak a vágyaiban létezik, ugyanakkor világos, hogy az írásnak szintén kulcsszerepe van a hódításban:

[...] Ferrante óhatatlanul elkövetett egy ballépést. Megbízta a gazdája, hogy készítse elő a számára egy derék nemesúrnak már elígért, előkelő szűz leány elrablását, s ő megbízója nevében egy darabig szerelmes levelekkel zaklatta azt a leányt. Aztán egy napon rátört a hálószobájában, és erőszakkal töltvén be rajta vágyát, meggyalázta szegényt. (348)

Roberto számára tehát a Ferrantében megélt férfiasság, az allegóriák életre keltése, a fantáziálás és nem utolsósorban az írott vagy a beszélt szöveg válik mind a testi, mint a lelki szerelem megélésének alapformájává. Ezek éppen azáltal rögzülnek, hogy örökre elodázódik a találkozásban remélt beteljesülés – a sziget esetében mindenekelőtt az idő Roberto gondolataiban megkonstruált játékaival.

(Eco – *abogy Foucault-t olvassa*) Az ilyenformán a *précieuse*-szerelem tézisregényeként olvasható szöveg integrál még egy olyan, szintén erőteljesen kódolt diskurzust, amely ugyancsak a 17. századi gondolkodást figurálja a lehető legnyilvánvalóbban, a didaxisnak minden pozitív és negatív velejárójával. Míg a szerelemről való beszédben – annak diszkurzív meghatározottsága miatt – számtalan lehetőség van a tézis kifejtésére, addig a gondolkodástörténeti tételek kifejtése nyilvánvalóan nehézségekbe ütközik, jelenlétük sokkal inkább kódolt. Már a második fejezet rögzíti azt a teoretikus keretet, amelyből kiindulva felismerhetővé válik, hogy Roberto gondolkodásában a Michel Foucault által klasszikusnak nevezett episztémét megelőző, vagyis a szilárd

és titkos kapcsolatokból kibontható hasonlóságon alapuló tudás a meghatározó.¹⁵ Egy karmelita szerzetes vezeti be a hasonlóságon alapuló orvostudomány tanításaiba, amikor is az öreg Pozzónak a karddal megvágott kezén lévő sebet úgy gyógyítja, hogy a sebet vágó kardpengéjét kezeli a Sympathia-porból készített oldattal, a következő magyarázattal indokolva:

Arra a kérdésre, hogy vajon miért a sebet okozó kardpengére kell szórni a port, miért nem a sebre, azt válaszolta, hogy ekképpen működik a természet, melynek egyik legfőbb ereje a távolba hatásokat irányító egyetemes sympathia. [. . .] Ekként vonzza magához a fegyverkenőcs is, ha jól a kardpengére tapad, a vasnak mindazon erőit, melyeket a kard a sebben hagyott, s amelyek akadályozták a gyógyulást. (25)¹⁶

A *Sympathia*-tan Roberto számára a szerelem értelmezési keretként, megerősítő és működtető funkcióban válik befogadhatóvá.¹⁷ Akkor sem merül fel benne a gyanú az általa birtokolt tudásrendszer működésképtelenségével szemben, amikor a Daphnén a Betolakodót üldözve megsebesül a karja:

Alighanem a saját kardjával vágta meg magát. És mit tesz erre Roberto? Nem a sebbel törődik, hanem visszaereszkedik a tűzifaraktárba, izgatottan megkeresi és előkotorja véres fegyverét valamelyik gerendaközből, felviszi a tatfedélzetre, és pálinkával locsolja meg a vasát. De nem használ, így hát felrúgva a saját bölcs tanait, végül a karjára is locsol a nedűből. (191)

A hasonlóságon alapuló episztémé érvényvesztése végeredményben a regény alapvető történetsszervező elemévé, tézisévé válik, amely az események magyarázatául szolgál. Hiszen a Punto Fijót kereső hajón utazó Roberto is azért lesz hajótörött, mert

¹⁵ A hasonlóságon alapuló és a klasszikus episztéméről l. Michel FOUCAULT, *A szavak és a dolgok: A társadalomtudományok archeológiája*, ford. ROMHÁNYI TÖRÖK Gábor, Bp., Osiris, 2000, elsősorban: Első rész, II. és III. fejezet, 35–98.

¹⁶ Az *Értekezés a Sympathia-Porról* című tizenhatodik fejezetben D'Igby szintén kinyilatkoztatja és nevéen nevezi a hasonlóságon alapuló orvostudomány alaptézisét: „Agrippa azt mondja, hogy egy csillag hatását azzal lehet előidézni, ha a hozzá hasonló, tehát a befolyása alatt álló dolgokhoz folyamodunk. És a dolgok kölcsönös vonzalmát sympathiának nevezi.” (157)

¹⁷ „A rokonvonzalmak szerint egyesülő fluidumokkal teli univerzumban ő a szerelem allegóriáját látta [. . .]. A szeretett lény szíve olyan, mint a lant, melytől egy másik lant húrjai is megzendülnek, vagy mint a harangszó, mely megfodrozza a vizek felszínét, kiváltképp éjnek idején, mikor egyéb zaj nem hallatszik, s ugyanúgy mozgatja meg a vizet, ahogy a levegőt is megmozgatta.” (163)

az Amarilli expedíciója az érvénytelen világmagyarázó elvhez folyamodva keresi a hosszúsági fokok meghatározásának módját.¹⁸ Ezt a módszert Roberto örömmel ismeri fel az Amarillin utazva, hiszen ő maga is tapasztalja működését a dolgok magyarázatában:

De Roberto nem lett nyugodtabb, viszont levont egy-két következtetést: ugyanabban a pillanatban, amikor Lilia a kezéhez ért, valahol másutt államellenes összeesküvésen kapták. (173)

A hasonlóságon alapuló episztémé működésképtelensége Roberto sorsának beteljesítőjévé válik, de ez a sors korántsem tragikus, hiszen örömmel és vágyakozással teli, mivel segít megőrizni az Úrnő (nevében egyesülő Francesca és Lilia) iránti szerelmet, és a sziget alakjában felkínálja a beteljesülés lehetőségét:

Nem kellett volna hálásnak lennie, amiért az üdvösség nélkül való világból kikerülvén, itt valódi üdvére lelt? A hajótöréstől a legtöbbet kapta, amit kaphatott: menedéket és Úrnőt, akit immár senki sem vehet el tőle. . . (213)

Eco regényének olvasása tehát a távoli 17. században rejlő idegenség felismerésében is működtethető, ami legfőképpen a szerelem és az azt létesítő diskurzus interpretációjában valósulhat meg.

¹⁸ Az Amarillin egy felnyitott hasú kutyát szállítanak, akit folyamatos megfigyelés alatt tartanak, s a fájdalmas nyüszítések (miért is ne tenné folyamatosan – halljuk szinte azonnal az ironikus megjegyzést) időpontját feljegyezve következtetni próbálnak a Londontól való távolságra, illetve a hajó által metszett hosszúsági fokra: „Londonban pedig valaki napon-ta mindig ugyanakkor csinál valamit a sebet vágó pengével vagy az állat vérével átitatott ronggyal, amitől a szerencsétlen vagy megkönnyebbül, vagy épp még jobban szenved – elvégre Byrd doktor maga mondta, hogy a *Weapon Salve* ártani is tud.” (209)